

NÉMET-MAGYAR KŐMŰVES SZÓJEGYZÉK

oktatási segédanyag kőműves szakoktatók továbbképzéséhez

összeállította: Vidovszky István

ÉVOSZ, 2013

Szójegyzék

Abbau r	bontás
ablängen	méretre vágni
Arbeitsmittel s	munkaeszköz
auf Kuf (gemauert)	kiugró boltvállról (falazott)
Auflager s	felfekvés
aufreißen	felvázolni
Aufziehbrett s	lehúzó (lap)
Ausbilder r	szakoktató
Ausbildungszentrum s	gyakorlati oktatóközpont
Ausfachung e	kitöltőfalazat pl. fachverknél
Ausknicken s	kihajlás
ausrichten	igazodni, igazítani
Besen r	seprű
Beton r	beton
Block r	blokk
Bogen r	ív
Bogenschalung e	boltozat zsaluzata
Bogensteine (pl.)	az ív kövei/téglái
bossiert	bárdolt
Brett s	deszka
Brüstungshöhe e	parapetmagasság, mellvéd
Bügelsäge e	keretes fűrész
Diagonalschnitt r	átlós metszet
Dratstift r, Nagel r	szög
Draufsicht e	felülnézet
Ebenflächigkeit e	síktartás
Einwölbe e , Einwölbung e	boltozás (munka)
elliptischer Bogen	elliptikus ív
Facette e	fazetta, leélezés
Fächergewölbe e	legyezőboltozat
fallend	ereszkedő
Fertigmörtel r	zsákos készhabarcs
Fetzen e, Lappen e	rongy

Fischgrätenmuster s	halszálkaminta
Flämische Verband r	hollandi kötés
Fluchhammer r	bárdoló vésőkalapács
Fuge e	hézag
Fugenkelle e	fúgázókanál
Funktionsweise e	működésmód
fügen	illeszteni
Gabelstapler r	villástargonca
gedrückter Halbkreis	nyomott ív
gedrückter Spitzbogen	nyomott csúcsív
Gefälle s	lejtés
gespitzt	hegyes vésővel vésett, hegyezett
Geviert s	négyzet
Gewölbe s	boltozat
Glättkelle e	simító
Gliedermaßstab r	csuklós mérővessző (colstok)
Grat r	tetőél
Grundriss r	alaprajz
Gurt r	öv, heveder
Gurtbogen r	hevederív
Hammer r	kalapács
Handsäge e	kézifűrész (pl. róka farkú)
Hauptrippe e	fő borda
hervorstehene	kiugró, előreálló
Hufeisenbogen r	patkóív görbe
Kalk r	mész
Kalkmörtel r	mészhabarcs
Kalksandstein r	mészhomokkő
Kappe e	(bolt)süveg
Kasten r, Kiste e	láda
kegelige	kúpos
Kehle e	boltozati vápa
Keil r	ék
Keilziegel r	ék alakúra vágott tégl
Kelle e, Maurerkelle e	kőműves kanál
Kielbogen r , Eselrücken r	szamarhátív
Kleblattbogen r	lőhere alakú ív

Korbbogen r	kosárgörbeív
Kreisausschnitt r	körcikk
kreutzen	kereszteződni
Kreuzgewölbe s	keresztboltozat
Kreuzrippe e	keresztborda
Kuppel e	kupola
Lagerfuge e	vízszintes fúga
Laibung e	intrados, belső oldal
Lasche e	heveder
Latte e	léc
Latthammer r	ácskalapács
Lehm r	agyag
Lehrbogen r	mintaív
Lehrgerüst e	mintaív, zsaluzat
Lehrling r	szakmunkás tanuló
Maßband s	mérőszalag
Maße (pl.)	mérték
Maßgenauigkeit e	méretpontosság
Maßordnung e	méretrend
maßstäblich	mérethelyes, méret szeinti
Mauer e	fal
mauern	falazni
Mauerstein r	falazóelem, építőkö
Mauerverband r	téglaötés
Mauerwerk s	falazat
Maurer r, Maurerin e	kőműves
Maurerhammer r	kőműves kalapács
Maurermeister r	kőműves mester
Maurermörtel r	falazóhabarcs
Mauerschnur e	falazózsínór
Mollersche Wölbung	gyűrűs boltozás
Mönch r	lépcsőorsó, bálványfa
Mörtel r	habarcs
Netzgewölbe s	hálóboltozat
Nuteisen s	hornyolóvéső
Öffnung e	nyílás

Palette e	raklap
Putz r, Verputz r	vakolat
Putzkelle e	vakolókanál
Putzplatte e, Fugenplatte e	nyeles fűgázólap
Querrippe e	harántborda
Reißboden r	rajzolásra alkalmas paló
Reißbrett s	rajztábla
Richtscheit s	vízmérték
Ringanker r	koszorú
Rippe e	borda
Rollschicht e	fekvő sor
Rungbogen r	körív
Schalbrett s	zsaludeszka
Schalhaut e	zsaluhéj
Schaltafel e	zsalutábla
Schalung e	zsaluzat
Schaufel e	lapát
Scheitel r	csúcspont, csúcs, orom, zenit, záradék
Scheitelrippe e	gerincborda
Schicht e	téglasor
Schildbogen r	homlokív
Schildbogenrippe e, Stirnrippe e	homlokívborda
Schlagschnur e	kicsapózsínór
Schlußstein r	zárókő
Schnittpunkt r	metszéspon
Schnur e	zsínór
Schnurschläggerät s	zsínór kicsapó
Schornsteinverband r	kéménykötés
schraubenförmig	csavar alakú
Schwalbenschwanz r	fecskefarok
Schwamm r	szivacs
Schweifsäge e	fa keretes fűrész
Senkelstellen (pl.)	függőlegesek
senkrecht	függőleges
sich kreutzen	kereszteződni
sich wölben	boltozódni

Sichtmauer e	látászó falazat
Spachtel r	spatula
Spannweite e	fesztáv
Spitzeisen s	hegyes kővéső
Spitzkelle e	hegyes orrú kanál
Spitzbogen r	csúcsív
Splitter r, Schiefer r, Span r	szálka
Stange e	rúd
Stapler r	villástargonca
Steg r, Diehle e	palló
steigend	emelkedő
Sterngewölbe s	csillagboltozat
Stich r	ívmagasság
Stichhöhe e	záradékmagasság
Stichkappe e	fiókboltozat
Stichsäge e	kiszúrófűrész, dekopír
Stiel r	szár, nyél
Stirn e	bütü, homlok
Stirnmauer e	homlokfal
Stoßfuge e	függőleges fuga
Strebe e	ferde támaszrúd
Stukateurkelle e	stukatőr kanál
Stukateurspachtel r	stukatőr spatula
Sturz r	szemöldök
Stutzkuppel e, Hängekuppel e	cseh boltozat
Stütze e	függőleges támaszrúd
Teilstein r	vágott (falazó) elem
Tonnengewölbe s	dongaboltozat
Tragfähigkeit e	teherbírás
Trichtergewölbe e	tölcsérboltozat
Umkreis r	kerület, köré írható kör
überdecken	lefedni
überhöchter Spitzbogen	emelt csúcsív
überspannen	áthidalni
vergrößern	megnövelni
verjüngt	keskenyedik (pl. falvastagság)

verlaufen	egy irányba vezető
verringen	csökkenteni, kisebbíteni
verrücken	elmozdulni
verspreizen	szétrepeszteni
waagerecht	vízszintes
Wandöffnung e	falnyílás
Wange e	oldalfal, pofa, vaknegyed
Wärmedemmung e	hőszigetelés
Wasserwaage e	vízmérték
Wendeltreppe e	csigalépcső
Werkzeug s	szerszám
Widerlager s	meztámasztás, alátámasztás
Winkel r	derékszög
Winkelmesser r	szögmérő
Winkelstein r	szögbe vágott sarokelem
Zahneisen s	fogas véső
zahniert	fogas vésővel vésett
Zeitrichtvert	időszükséglet, irányadó idő
Zement r	cement
Zementmörtel r	cementhabarcs
Ziegel r, Zieglestein r	tégla
Zirkel r	körző
Zollstock r	colstok
Zwischenrippe e	osztóborda